

השופט אגרנט

מאידך גיסא, אותה טענה — בדבר העדויות החדשות שברצון האשה להשיען — לא נזכרה, כפי שנרמז, בנימוקי הערעור שהוגש ע"י האשה, בתיק ע"א 197/53, על פסק-דינו הראשון של בית-המשפט המחוזי, וגם לא הוגשה בקשה לכללה בנימוקים אלה, ומשום כך לא נוכל להיזקק לה, לאותה טענה, במה שנוגע לדיון בערעור זה.

א

סוף דבר, טענת האשה, בדבר השמעת עדויות חדשות נופלת, יתכן, כי עדיין בידה התרופה לפנות בבקשה חדשה לבית-המשפט המחוזי, לשם השמעת אותן שתי העדויות ושינוי הוראת בית-המשפט המחוזי בדבר מסירת חוקת שני הילדים לידי הבעל, ואולם בענין זה אין אנו מביעים כל דעה לכאן או לכאן.

ב

טענתו האחרת של ב"כ האשה היתה, כי לא היה לו, לשופט המלומד, שעה שדן, בפסק-הדין הראשון, בתביעתו הנגדית של הבעל למסירת שני הילדים הנזכרים לחזקתו, לראותם כקטינים. אכן, גם לא ראינו צורך להיכנס לעביה של טענה זו, מאחר שלדעתנו מנועה היתה האשה מלטעון אותה. הטעם הוא: מאחר שהיא עצמה תבעה מזונות שיספיקו בשבילה ובשביל (בין השאר) אותם שני הילדים, ועל בסיס זה נפסקו לה דמי המזונות בסך — 120 לירות לחודש, לא יהיה זה מן הדין להרשות לה להחזיק את החבל בשני קצותיו בבת אחת, ולטעון כי גילם של שני הילדים עמד למכשול בדרך הבעל לבקש את חיוב האשה במסירתם לחזקתו.

ג

ד

אף טענה זו של האשה נופלת, איפוא.

על סמך האמור, החלטנו, מיד לאחר ששמענו את שלושת הערעורים, לדחות את כולם, וכן הורינו כי כל צד ישא בהוצאותיו בבית-משפט זה.

ה

ניתן היום, ו' בתמוז תשי"ד (5.7.1954).

בג"צ מס' 49/54

מלחם נאיף מלחם נגד השופט השרעי, עכו והמחוז

ז

בבית-המשפט העליון בשבתו כבית-משפט גבוה לצדק
[11.4.54, 11.6.54, 8.7.54]

לפני מ"מ הנשיא (אולשן), והשופטים זילברג, לנדוי

חוק שיווי זכויות האשה, תשי"א-1951 [סה"ח 82, ע' 248], סעי' פ"ם 8 (א), 5, 1, 2, 3, 8 (ב) — פקודת החוק הטלילי, 1936 [תוס"א 652, ע' 263], סעיפים 181, 181 (ג) (כפי שהוחלפו ב-1947 [תוס"א 1563, ע' 1]) — דבר המלך במועצה, 1922 [חא"י, כרך ג, ע' 2738].

ריבוי נשים (Bigamy) המותר הוא למושלמים כפי שהיה, או נאסר מכוח סעיף 8 (א) לחוק שיווי זכויות האשה.

סירובו של שופט שרעי להשיא למבקש אשה על אשתו — "חופש הרת" אין פירושו: החופש לעשות מה שהדת מתירה, אלא החופש למלא את אשר הדת מצווה — ריבוי נשים, כנראה בעליל, אינו מצווה של הדת המושלמית, אלא רשות, אם כי ריבוי נשים הוא מנהג המושרש עמוק עמוק בחיי רוב העמים המושלמים — לא כל מדינה בעלת אוכלוסיה מושלמית דוגלת בהיתר ריבוי הנשים — אף קיימת סברה, שהתנאים בהם הותר ריבוי נשים למושלמים הם כה קשים למילוי עד שלמעשה אפשר אפילו לראותו כאסור" — שאלה דומה מאד לזו שלפנינו הובאה בשנת 1879 לבירור בפני בית-המשפט העליון של ארצות-הברית בשכתו כדרגת ערעור — ב"ע"פ 112/50 נדחתה טענה של פגיעה בחופש הדת, או חופש המצפון, של הפרט, בעיקר מפני הטעם, שאיסור ריבוי נשים לא פגע בשום חובה דתית של הנאשם או בני עדתו — הסתירה בין סעיף 5 לבין סעיף 8 (א) של חוק שיווי זכויות האשה הגיל אינה אלא לכאורית גרידא — לא יתכן כי שני סעיפים ידורו בכפיפה אחת תוך תחומי חוק אחד ולא יהיה "שלום" ביניהם — מטרתו של חוק שיווי זכויות האשה, הגיל, כפי ששמו מעיד עליו, היא: להשוות אשה לאיש, ולמנוע ולעקור כל הפליה משפטית שהיא לרעת האשה — המחוקק הישראלי שרצונו היה לכבד ולא לפגוע בהיתרים ובאיסורים הדתיים, קם והכריז, כי למרות עקרון שיווי זכויות האשה, שהינה ביסודו של החוק, "אין חוק זה בא לפגוע בדיני איסור והיתר לגישואין וגירושין" — זו היא המשימה שהוטלה על סעיף 5 ולצורך זה הוכנס — אם הותר לומר: "בראת שיווי זכויות, בראת לו תורה תבלין" לסעיפי החוק הגיל — סעיף 5 אינו מקפח אף במשהי את כוח תקפו של סעיף 8 — כל כוונתו של סעיף 5 היא, לשמור ולהגן על הפליה משפטית מסויימת, מות, הקיימות אם בהלכות האישות של דיני ישראל ואם בהלכות האישות של איוו עדה דתית מוכרת אחרת — סעיף 5 הגיל משמש מטרה נוספת: למנוע את ביטול התוצאות המשפטיות-אורחיות של מעשה שנעשה בניגוד לסעיף 8 (ב) של החוק הגיל — סעיף 8 (א) לחוק שיווי זכויות האשה, שריר וקיים, וכוחו עמו להטיל את איסור ריבוי הנשים על כל תושבי המדינה.

פסקי-דין ישראליים שהוזכרו:

[1] ע"פ 112/50 — גד בן יצחק יוסיפוף נגד היועץ המשפטי; פסקי-דין כרך ה, תשי"א/תשי"ב-1951, ע' 481.

פסקי-דין אמריקניים שהוזכרו:

- [2] *George Reynolds v. United States*; U.S.S.C. Rep. 25 Law. Ed. 244, 248.
 [3] *Davis v. Beason, Sheriff*; (1890), 10 S.C. Rep. 299.
 [4] *Late Corporation of the Church of Jesus Christ of Latter-Day Saints et al. v. United States. Romney et al. v. Same*; (1890), 10 S.C. Rep. 792.

השופט זילברג

בקשה למתן צו-עלי-הנאי המכוון למשיב, הדורש ממנו לבוא וליתן טעם, מדוע מסרב הוא למנות מורשה מטעם בית-הדין לשם סידור נישואי המבקש עם הבחורה נהלה סעיד טאהר אל-חוסין, הבקשה נדחתה.

א. הוארי — בשם המבקש; ח. ה. כהן — בשם המשיב

צו

ב. השופט זילברג: השאלה שנשאלנו כאן היא:

ריבוי נשים זה, — העודנו מותר הוא למושלמים כפי שהיה, לכל הדעות, עד ליום 26 ביולי 1951, או דילמא נאסר אותו יום, מכוח סעיף 8 (א) לחוק שיווי זכויות האשה, תשי"א-1951, האומר:

ג. "פיסקה (ג) של הסייג לסעיף 181 — בטלה".

וכונתו הוא לאותה פיסקה בסעיף 181 לפקודת החוק הפלילי המנדטורית, אשר קבעה, בשעתה, כי ההוכחה:

ד. "כי חוק הנישואין החל על הבעל, הן בשעת עריכת הנישואין הקודמים, והן בשעת עריכת הנישואין שלאחריהם, היה חוק שאינו דיני ישראל, והוא התיר לו לקחת יותר מאשה אחת".

ה. תשמש "הגנה טובה" כלפי האישום בביגמיה על-פי סעיף 181 לפקודת החוק הפלילי.

ז. גרר הספיקות, בקיצור נמרץ, הוא: אם סעיף 8 (א) הנ"ל, אשר תכליתו ברורה עד למאד: לחסל את ה"אפליה" שהיתה קיימת בנדון זה על-פי החוק המנדטורי, ולהטיל מכאן ולהבא את איסור הביגמיה על כל העדות השוכנות בארץ, — אם סעיף זה אינו נסחר מחמתו של סעיף 5 לאותו חוק, האומר:

ז. "אין חוק זה בא לפגוע בדיני איסור והיתר לנישואין ולגירושין",

ח. שהרי איסור הביגמיה למושלמים — כך טען מר הוארי, באיכות המבקש, לפנינו — ודאי יהא פוגע ב"דיני איסור והיתר לנישואין". לשון אחרת: טענתו של מר הוארי היא, כי סעיף 8 (א) הוא "שטר ושוברו בצדו" — ביתר דיוק: שוברו לפניו — וממילא אין בכוחו לבטל את ההיתר הכללי שהיה קיים קודם לכן לגבי בני העדה המושלמית.

השופט זילברג

2. המעשה, אשר בעטיו הועלתה לפנינו השאלה הנ"ל, הוא כך:

(א) המבקש, מושלמי-סוני, נשוי ואב לילדים, ביקש לשאת אשה על אשתו, ובחודש מרס, שנה זו, הוא פנה אל המשיב (השופט השרעי, עכו), בבקשה לערוך לו — בעצמו או על-ידי בא-כוח — טכס נישואין דתי עם אשתו העתידה. לבקשה צורפה תעודה מאת נכבדי הכפר, המעידה כי המבקש, מלחם נאיף מלחם, הוא „ברעה צלולה, בוגר, ואין מניעה חוקית לנישואיו“, וכי „הבחורה נהלה סעיד טאהר אל-חוסין, מעכו, היא בתולה, בוגרת, בת 22, ברעה צלולה וראויה לנישואין, ואין מניעה חוקית לנישואיה עם ה' מלחם נאיף מלחם הנ"ל“.

(ב) המשיב סירב למלא את בקשת המבקש, ולא הסכים לערוך את טכס הנישואין הנ"ל. במכתבו לעורך-הדין הוארי מיום 9.3.54, הוא מנמק את הסירוב באמרו, כי אם אמנם מבחינת החוק השרעי אין מניעה לנישואי-כפל אלה, הרי סעיף 8 (א) לחוק שיווי זכויות האשה אוסר את הדבר, ומכיון שהמשטרה „מגישה לבית-המשפט את המורשה לסדר נישואין ואת הבעל, כפי שידוע לכב', וכדי למנוע מקרים כאלה, אין אנו מסדרים נישואין מעין אלה“.

(ג) נוכח הסירוב האמור פנה המבקש לבית-משפט זה, וביקש צו-על-הנאי המכוון אל המשיב, והדורש ממנו ליתן טעם, מדוע לא יתן את הסכמתו לעריכת טכס הנישואין הנ"ל.

(ד) כבר בישיבה הראשונה נטתה דעת בית-המשפט לדחות את הבקשה על אחר, מן הטעמים האמורים להלן, אך מפאת חשיבותה המעשית המרובה של השאלה, והואיל והיא נוגעת לבני עדה שלמה בישראל, מצאנו לנחוץ להזמין לפנינו את היועץ המשפטי ולשמוע את דעתו-עמדתי כלפי הבקשה הנ"ל.

3. בטרם ניגש לבירור השאלה, אשר כבר צויינה בראשי פרקיה לעיל, נדון תחילה בטענה אחרת, „טרומית“ כאילו, אשר מר הוארי הרחיב את הדיבור עליה. מר הוארי טען, כי הטלת איסור ריבוי נשים על מושלמים, היא דבר הפוגע בחופש הדת, ולכן לא יכלה הכנסת להוציא חוק אוסר שכזה.

4. אין אנו מקבלים את הטענה הזאת. בלי להיכנס כלל לבירור השאלה, אם ועד כמה אפשר או מותר לגוף המחוקק של המדינה לחוק חוקים הפוגעים מפורשות בחופש הדת של הפרט, הרי במקרה זה, על כל פנים, לא היתה פגיעה שכזאת. „חופש הדת“ אין פירושו: החופש לעשות מה שהדת מחתירה, אלא: החופש למלא את אשר הדת מצווה, וריבוי נשים, כנראה בעליל, אינו מצווה של הדת המושלמית, אלא רשות, אם כי יתכן מאוד, כי במקרים מסויימים, עשויה רשות זו לאפשר קיום מצווה דתית אחרת. אבל כך הוא הדבר, לגבי הרבה מעשים מותרים, שהמחוקק משום-מה ראה צורך לאסור אותם על האזרח, ואיש לא יבוא עמו בטרונאי על כך.

השופט זילברג

לא התעלמנו מן העובדה, כי ריבוי נשים הוא מנהג המושרש עמוק עמוק בהיי רוב העמים המושלמים, וכי היא קשור קשר אמיץ עם האידיאולוגיה, המנטליות והשקפת העולם שלהם. מטבע הדברים, כי כל מקום בו נפוץ או נסבל נוהג זה, הוא נארג. נשור ומשתלב לתוך כל מסכת החיים של אותו עם או אותה חברה. ונהפך למעין „גכסי צאן ברזל“ של התרבות שלהם. אבל מכאן ועד לדרגת „מצווה“ ממש — עד לדרגת חובה שהפרט מחוייב למלא אותה — המרחק עדיין רב וגדול! בל נשכח גם, כי לא כל מדינה, בעלת אוכלוסיה מושלמית, דוגלת בהיתר ריבוי הנשים (ראה תורכיה²). קיימת סברא אפילו — והיא הובעה בספרו של אמיר עלי, חוקי מוחמד, אשר היועץ המשפטי המלומד הפנה את תשומת לבנו אליו — כי:

א

ב

„התנאים בהם הותרה (הפוליגמיה למושלמים) הם כה קשים למילוי, עד שלמעשה אפשר לראותה כאסורה, וכי מכיון שהמסיבות אשר גרמו להתרתה בימים קדומים, או שעברו ובטלו, או שאינן קיימות עוד בתקופה המודרנית, הרי מנהג הפוליגמיה מהווה עבירה על החוק“, רוצה לומר:

ג

החוק הדתי (שם, מהדורא חמישית, ע' 159).

ואם מדינה מודרנית, כמו מדינת ישראל, ראתה צורך לבטל את האפליה הקיימת, ולאסור את ריבוי הנשים על כל תושבי המדינה, אין להטיח דברים כלפיה, כי היא התעלמה כאילו, מחובותיהם הרתיות של אזרחיה המושלמיים.

ד

5. יצוין כאן — לא לשם אסמכתא, אלא כקביעת עובדה היסטורית מעניינת — כי שאלה דומה מאד לזו שלפנינו, כבר הובאה בשנת 1879 לפני בית-הדין העליון של ארצות-הברית, בשבתו כדרגת ערעור על פסק-דינו של בית-הדין העליון ל„טריטוריה של יוטא“ (Utah), כפי שכונתה אז, לפני התקבלה, בשנת 1896, כ„מדינה“ על-ידי הברית.

ה

מעשה היה שם במורמוני אחד, ריינולדס שמו, שנאשם והורשע בבית-המשפט של יוטא באשמת ביגמיה, — עבירה על חוק הקונגרס משנת 1862, הידוע בשם: „חוק הבא לענוש ולמנוע את נוהג ריבוי הנשים בטריטוריות של ארצות-הברית, ומקומות אחרים. והדוחה ומבטל חוקים ידועים של האסיפה המחוקקת של הטריטוריה של יוטא“. הענין הגיע, אחרי גלגולים שונים, בדרך של בקשה ל„תיקון טעות“ (in error), לבית-הדין העליון של ארצות-הברית, וריינולדס טען, כי החוק הוא נוגד את התיקון המפורסם, התיקון הראשון, לחוקה האמריקנית, האומר:

„לא יתן הקונגרס חוק האוסר את השימוש החפשי בזית“.

ו

ולכן הוא (חוק הביגמיה הנ"ל) בטל ומבוטל, לפחות לגבי הכת המורמונית. טענתו העובדתית, הן בבית-הדין העליון והן בבית-המשפט דלמטה היתה, כי זו היא חובתם של הגברים, חברי הכנסיה המורמונית, להרבות להם נשים, כי:

„פסקי-דין“, כרך ח, תשי"ד/תשט"ו-1954

השופט זילברג

„חובה זו הוטלה בספרים שונים, ביניהם: התנ"ך, אשר חברי הכנסיה הנ"ל רואים אותם כתורת אלוה ממעל; כי חברי הכנסיה מאמינים, כי מצוות ריבוי נשים ניתנה לגברים שביניהם עלידי האל הכליכול, בהתגלותו ליוסף סמית. מייסד הכנסיה ונביאה; וכי העבירה על מצוות ריבוי נשים, או ההימנעות מלעסוק בה, תגרור אחריה עונש, והעונש יהיה: נידוי נשמה בעולם הבא.“

(Reynolds v. United States, United States Supreme Court Reports, 25 Law Ed. 244, at p. 248, (2)).

מצבו של המורמוני הוא היה, איפוא, בהרבה יותר „חזק“ ממצבו של המבקש במקרה שלפנינו. עמד שם לדין אדם, אשר אמונתו הדתית חייבה אותו לעסוק במצוות ריבוי נשים; „הגן“ עליו חוק עליון, קונסטיטוציוני, אשר אסר בפירוש — וממילא פסל וביטל — כל חוק קונגרס הבא לפגוע בחופש הדת של האזרח. ואף-על-פי-כן, לא שעה בית-הדין העליון האמריקני לטענות הללו, ואישר את ההרשעה של הערכאה הראשונה. בית-הדין העליון החליט, כי חוק הביגמיה הלז הוא תוך תחומי סמכות החקיקה של הקונגרס, וכי לא יתכן, כי אלה „העושים את ריבוי הנשים לחלק מדתם“, יוכלו להיפטר מענשו שלהן. את עקבות הלכה זו אנו מוצאים בשני פסקי-דין אחרים של בית-הדין העליון, אשר ניתנו כעשר שנים לאחר מכן:

Davis v. Beason, 10 Supreme Court Reporter 299, (3);

Late Corporation of the Church of Jesus Christ etc. v. United States, ibid, p. 792, (4).

וכתוצאה מהם וכיוצא בהם נאסרה סוף סוף הפוליגמיה. הלכה למעשה, בארץ המורמונים, ויוטא זכתה להתקבל כמדינה-חברה בארצות-הברית של אמריקה.

6. והוא הדין, אם כי מטעם אחר פשוט הימנו, לגבי המקרה שלפנינו. כאן, כפי שראינו, אין בכלל פגיעה בחופש הדת של האזרח, לא בעיקרי האמונה, ולא במצוות המעשיות שלה. כי לא הרי הפוליגמיה המושלמית כהרי הפוליגמיה המורמונית, ואין היא מהווה חלק באמונת המושלמי או במצוות הדתיות שלו. כבר במשפט יוסיפוף (ע"פ 112/50, ה „פסקי-דין“ 481, (1)), הותקף סעיף הביגמיה (המנדטורי) — עלידי מרבה נשים יהודי — בטענת פגיעה בחופש הדת, או חופש המצפון של הפרט, וגם שם נדחתה הטענה, בעיקר מפני הטעם, שאיסור ריבוי הנשים לא פגע בשום חובה דתית של הנאשם שהוא או בני עדתו (ראה שם, ע' 492, 496, ודו"ק).

7. ומכאן לטענה האחרת, העיקרית, שהושמעה מפני מד הוארי, היא טענת הסתירה. הבולטת כאילו, בין סעיף 5 לבין סעיף 8 (א) של חוק שיווי זכויות האשה, תשי"א-1951. מר הוארי הדגיש וחזר והדגיש את גודל הסתירה שביניהם, אך דוקא הדגשה זו היא שגילתה את חולשת הטענה שלו. שהרי לא יתכן, כי שני סעיפים ידורו בכפיפה אחת, תוך תחומי חוק אחד, ולא יהיה „שלום“ ביניהם! ברור, איפוא, כי סתירה זו אינה אלא לכאורית גרידא, וכי יש לרדת לעומקא דדינא, ולמצוא את המכנה המשותף שלהם.

השופט זילברג

8. ולא יקשה ביותר לתרץ את הקושיא הנ"ל. מטרתו של החוק, כפי ששמו מעיד עליה, היא: להשוות אשה לאיש, ולמנוע ולעקור כל אפליה משפטית שהיא לרעת האשה. לכן: היא „דין אחד לאשה ולאיש לכל פעולה משפטית“ (סעיף 1); „לאשה הנשואה תהיה „כשרות מלאה לקנין ולעשות בקנינים כאילו היתה פנויה“ (סעיף 2); „האם והאב כאחד הם האפטרופסים הטבעיים על ילדיהם“ (סעיף 3). אבל כאן החלה מחשבה אחת מנקרת במוחו של המחוקק: ומה יהא אם יבואו לפסול, בשם שיווי-זכויות זה, את כל אותן האפליות המשפטיות, הקיימות בשטח עניני נישואין וגירושין, עד כמה שהם כפופים, מכוח דבר המלך במועצה, לחוק הדתי? למשל: איש (יהודי או מושלמי) שנשא אשה על אשתו, נישואיו תופסין — אשת איש כי תינשא לאחר, אין נישואיה תופסין; בעל (יהודי) שנשתתטה אשתו, יכול לקבל היתר מאה רבנים — אשה שנשתתטה בעלה, אינה יכולה לקבל היתר כזה, והלא חוק שיווי זכויות האשה הוא חוק של הכנסת, המחייב את כל תושבי המדינה, והדתיים בכלל, וכלום לא יכלו — אלמלא סעיף 5 — לבטל מחמתו את כל האפליות המשפטיות הנ"ל?

ומכיון שהמחוקק הישראלי לא רצה בתוצאה מרחיקת-לכת זו, מכיון שרצונו היה לכבד ולא לפגוע בהיתרים והאיסורים הדתיים ההם, לכן קם והכריז, בסעיף 5 של החוק, כי למרות עקרון שיווי זכויות האשה שהונח ביסודו של החוק, „אין חוק זה בא לפגוע בדיני איסור והיתר לנישואין וגירושין“. זו היא „המשימה“ שהוטלה על סעיף 5, ולצורך זה הוא הוכנס — אם הותר לומר: „בראת שיווי זכויות, בראת לו תורה תבלין“ — לסעיף החוק הנ"ל, ואם כך הדבר, הרי אין סתירה כל שהיא בין תכנם ומובנם האמיתי של שני הסעיפים, וסעיף 5 אינו מקפח אף במשהו את כוח-תקפו של סעיף 8 הנ"ל. כל כוונתו של סעיף 5 היא, לשמור ולהגן על אפליות משפטיות מסוימות מעין הללו ולעיל, הקיימות אם בהלכות האישות של דיני ישראל, ואם בהלכות האישות של איזו עדה דתית מזכרת אחרת — והתוצאה המידית הימנו תהיה, כי אילו הצליח המבקש דגן, בעזרת השופט הדתי, לשאת את העלמה נהלה הנ"ל לו לאשה, נישואיו היו תופסין — אך אין הוא בא לבטל מינה וביה את „ביטול האפליה“, אשר הוכרו עליו בפה מלא בסעיף 8 (א) של החוק, כאן לפנינו הוראה ברורה ומפורשת של החוק, ולא יתכן — ולא יתואר הדבר — כי המחוקק בכתבו את סעיף 5, כבר „מחק“ וביטל מראש את אשר יכתוב להלן, בסעיף 8 (א) של החוק.

9. ועוד צד אחד למטבע, — זה שהצביע עליו היועץ המשפטי המלומד, בלי לחלוק על הפירוש שייחסנו בפיסקה הקודמת לסעיף 5 הנ"ל, סבור היועץ המשפטי המלומד, כי סעיף זה משמש עוד מטרה אחת, והיא: למנוע את ביטול התוצאות המשפטיות-אזרחיות של מעשה שנעשה בניגוד לסעיף 8 (ב) של החוק, סעיף 8 (ב) מכריז כעבירה פלילית, זמטיל עונש מאסר עד חמש שנים על איש „שהתיר קשר הנישואין בעל כרחו של האשה, באין פסק-דין של בית-משפט או בית-דין מוסמך המחייב את האשה להתיר קשר הנישואין“. יכול שיהא מעשה פלילי כזה בטל ומבוטל גם מבחינה משפטית-אזרחית, והאשה לא תהא מגורשת, ונישואיה לאחר לא יהיו תופסין? תלמוד לומר: „אין חוק זה בא לפגוע בדיני איסור והיתר לנישואין ולגירושין“, לידע ולהודיע ולהיודע, כי הפליליות אשר בגירוש אישה בעל כרחו אינה פוגעת בתקפם החוקי של הגירושין, עד כמה שגירושין אלה הם

השופט זילברג

בעלי תוקף מבחינת דיני האישות הדתיים, החלים — בתוקף הוראות דבר המלך במועצה, 1922 — על בני הזוג ההם.

10. סוף דבר: אם כה ואם כה, — בין על דרך הפירוש שייחסנו לעיל, בפיסקה 8, לסעיף 5 הנ"ל, בין על דרך הפירוש האלטרנטיבי, או הנוסף, שהוצע על-ידי היועץ המשפטי המלומד כנ"ל, סעיף 8 (א) לחוק שיווי זכויות האשה, הוא שריר וקיים, וכחו עמו להטיל את איסור ריבוי הנשים על כל תושבי המדינה.

מטעמים אלה דחינו בשעתה את בקשת המבקש, וסירבנו להוציא את הצו-על-תנאי המבוקש.

ניתן היום, ז' בתמוז תשי"ד (8.7.1954).

ערעור אורחי מס' 59/52

יעקב בן מנחם ("יוקי") נגד מרים מהלה ו-5 אח'

בבית-המשפט העליון בשבתו כבית-משפט לערעורים אורחים
[9.7.54, 27.12.53]

לפני השופטים אגרונט, גויטיין, זוסמן

פקודת הנוזקים האזרחיים, 1944 [תוס"א 1380, ע' 93], סעיפים 2, 41(1) — מג'לה, סעיפים 482, 417, 472, 596. הסגת גבול אזרחית — חובת תשלום דמי שימוש בעד מקום שאינו "עושה פירות" — תחולת המגילה. המלה "גולן" בסעיף 596 של המגילה דומה למלה "מסיג גבול" בפקודת הנוזקים האזרחיים, הנ"ל — בית המיועד להשכרה, אין מן ההכרח שגג מיועד גם הוא להשכרה — גג נבנה על מנת לכסות את הקומות אשר מתחתיו והוא גם מקום שנועד לרודי מים, לתוך כביסה, ולתליית כבסים — במקרה שלפנינו לא היתה עדות בסני בית-המשפט שהגג נבנה להצגות, או למסרת שכירות אחרת — בכדי לשים קץ למצב של מקום שאינו "עושה פירות" ולהחליפו כמקום "עושה פירות", צריכים היו המשרים בים לדרוש דמי שכירות — כתי-המשפט בישראל שמים לב, גם בימים אלה, לסעיפי המגילה, המדברים על מקום "עושה פירות" — הגדרת "pecuniary damage" בסעיף 2 לפקודת הנוזקים האזרחיים, מדבר על הסדר ממשי.